

Migrationen från den amerikanska södern

Bakgrund, orsak och verkan

En B-uppsats i Mänskliga Rättigheter

Författare: Iza Nilsson MRS 201, VT2007

Handledare: Rouzbeh Parsi

INLEDNING	3
RASISMEN GENOM HISTORIEN	5
SLAVERIET I DET KOLONISERADE AMERIKA	6
RASISMEN SOM GRUND FÖR SLAVERI	8
DEN SVARTA EMANCIPATIONEN	9
SEGREGATIONENS UPPBYGGNAD	10
SHARECROPPING INFÖRS	11
MIGRATIONEN I BÖRJAN AV 1900-TALET	11
UTVANDRINGEN BÖRJAR TA FART	13
MIGRATIONEN 1940 OCH FRAMÅT	16
DEN FORTSATTA DISKRIMINERINGEN	16
PROTESTERNA	18
ETT KRIG FÖR FRIHET	19
MARTIN LUTHER KING	20
BOJKOTTENS INNEBÖRD	21
ANDRA VIKTIGA FRONTFIGURER	22
SLUTSATS	25
LITTERATURFÖRTECKNING	27

Inledning

Jag har valt att skriva om migrationen i USA mellan 1900 och 1950, detta eftersom dessa årtal var då migrationen var som störst och den har också gått till historien som bokstavligt talat just en folkrörelse. Idén tillkom när jag såg ett program om afroamerikanernas historia som sträckte sig från slaveriet fram till idag. Man berättade om hur livssituationen i södern var då och varför man längtade bort. Man berättade om hur livet i städerna var och drömmen om ett bättre liv. Det jag inte fick svar på var om det faktiskt blev en förändring till det bättre. Detta eftersom en man berättade att han efter några år i Chicago valde att flytta tillbaka för han menade att söder hade nått upp till samma nivå som norr gällande levnadsstandarden för de svarta. Jag vet att det är jättesvårt att finna en nyanserad bild av en händelse som omfattar hundatusentals människor, så därför tänker jag inte ge mig in i att försöka klura ut huruvida det blev en specifika förändringar för de enskilda. Detta eftersom lika många svarta har lika många erfarenheter av både slaveriet och det som följde.

Det har pågått en jämn ström av in- och utflyttning från södern men jag tänker fokusera på den migration som skedde mellan 1900 och 1950. Jag kallar denna uppsats Migrationens bakgrund, orsak och verkan. Det kan tyckas att orsak och bakgrund är densamma men det skiljer sig på så sätt att jag att slaveriet och emancipationen som sådan var inte huvudsaken till migrationen utan snarare upptakten till den. Orsaken till den var en annan och det återkommer jag till senare. Migrationens verkan är det som följde dels efteråt men också under tiden eftersom den första migrationen gjorde visade att det var möjligt att komma bort från förtrycket. Så det jag tänker försöka göra är att beskriva de svartas situation under decennier och varför det var så trögt att få till en förändring till det bättre. Det som är genomgående är nämligen att rasismen kan ta sig så många uttryck, att endast koncentrera den till att endast omfatta slaveriet är en förenkling. Jag tror nämligen att det är därför det är lättare att hitta litteratur om slaveriet, eftersom jag tror det är lättare att skriva om något som är dåtid än att behöva ta i det faktum att rasismen faktiskt har dröjt sig kvar. Den har snarare ändrat form för att passa dess syften. Ett land känt för sin kamp för fri – och rättigheter höll ett folk i bojar och när det inte gick längre så började man komma på andra skäl till varför svarta skulle vara mindre värda.

Det som är intressant med migrationen är att den förändrade hela USA genom att den visade att svarta kunde förändra genom att förflytta sig eftersom man därigenom började ändra infrastrukturen och maktbalansen. Jag har delat upp uppsatsen i tre delar; jag börjar kort att berätta om rastänkande i generella och korta drag för att fortsätta till slaveriet, vidare till rasismen i USA. Detta för att läsaren ska kunna urskilja mönstret som jag själv började lägga märke till när jag skrev denna uppsats. De sista två delarna består av migrationen i början av 1900 talet och den senare i mitten av seklet. De är snarlika men ändå skiljer de sig en del. Slutligen så ville jag ta med de aktioner som Martin Luther King genomförde. Detta eftersom jag inte tror att de hade varit möjliga om inte den förändring som migrationen förde med sig hade genomförts.

Det finns självklart ytterligare svarta medborgarrättskämpar som förtjänar en plats i historien men jag får inte plats med alla och det är inte uppsatsen syfte att redogöra för den delen av historien. Gällande litteraturen så fanns det inte så mycket att gå på i de amerikanska historieböckerna gällande de svartas situation och om migrationen. Det fanns lite snuttar här och där. Men ingenting om bakgrunden som sådan. Det är förenklat att skriva att de svarta flyttade enkom för att söka jobb. Det var större än så och svårare än så att förflytta sig. Därför har jag fått nischa in mig på litteraturen skriven av svarta författare. Nicholas Lemann har skrivit en bok om migrationen som heter *The Promised Land* som handlar om drömmen om städerna i norr och vad de hade att erbjuda, dessutom beskriver den också människödena i södern under slaveriet men också själva resan och slutmålet. En annan bok som varit till stor hjälp är *The Afro-American History* om afroamerikanernas historia från tiden i Afrika fram till 1990-talet.

Det jag tyckte var svårt var att hitta en slags övergripande bild av rastänkan. För den tycks fastna i idiskussionen kring judar och svarta. George M. Fredrickson bok om rasism fokuserar på judar och svartas ställning i historien. Likaså Gossetts bok *Race – The History of an Idea in America* landar i diskussionen kring kolonieranas påverkan på rastänkan. Men jag kan personligen tycka att människor har behandlat de som är främmande oavsett hudfärg som något annorlunda på ett mer eller mindre rasistiskt sätt. Men att göra det till en forskning är kanske svårare. Jag fann också några intressanta artiklar på internet om rastänkan som kompletterar Fredrickson och Gossett. Övrig litteratur är Martin Luther Kings självbiografi, *Walls came tumbling down* som handlar om medborgarrättsrörelsen i USA, Gunnar Myrdals studie av rasproblemet i USA, som han gjorde i början 1950-talet. Myrdal omnämns på flera ställen i litteraturen vilket visar att hans åsikter faktiskt togs upp i debatten.

Rasismen genom historien

Indelningen av människor utifrån deras hudfärg går tillbaka mer än 5000 år. Det finns berättelser i Indien som talar om det mörkhyade folket med platta näsor som guden Indra hatade. Dessa berättelser berättas av de ljushyade indierna Historiker i Kina 300 år f.K. talar om barbarerna med gult hår och gröna ögon som liknas vid apor. Jag antar att de ska föreställa oss nordbor. När Egyptens ljushyade styrde omtalade de mörkhyade som Ishs elaka ras och när de omvända maktförhållandet rådde omnämndes de ljushyade som Arvads bleka degraderade ras¹. Detta visar att inte enbart svarta sågs som avvikande utan det som avsågs som avvikande låg i betraktarens ögon.

Den mest kända i historien om rasismens ursprung handlar om Noa och hans tre söner, Ham, Seth och Jafet. Det berättas i Nya testamentet om Ham som fann Noa utslagen och full, istället för att skyla honom så gjorde han narr av honom. Seth och Jafet såg sin faders genans och skylde honom. Som tack välsignade Noa Jafet och Seth och välsignade deras avkommor och lade en förbannelse över Hams. Dessa skulle i sin tur komma att förslavas av Jafet och Seths avkommor, men ingenstans står det skrivet att Ham skulle vara svart. Detta är något som har tillkommit senare. I en annan version av historien sägs det att Ham kastrerade Noa för att förhindra att en fjärde son, en rival skulle födas och det var därför som Ham fick en förbannelse över sig².

I andra mer snällare historier berättas det att Phateon, son till Helios lånar ut solvagnen till sin son, som när han kör för nära jorden bränner invånarna där så att de blir svarta och när han kommer för långt bort från jorden gör han de vita av kylan³. En liknande historia finns bland Nordamerikas indianer om när Gud bakade första människa så hade han henne för länge ovanför elden så att hon blev svart, andra gången höll han henne för kort tid över elden så att hon blev vit. Men vid sitt tredje och sista försök lyckades han och då blev människan perfekt gyllenbrun precis som en indian.⁴

Judarna har de som främst mött samma behandling som de svarta genom historiens gång. I katolicismens tidiga skede var inte judarna utsatt för större fara, Gregorius den store som var påve mellan 590 och 640 hade förbjudit förföljelse av judar och detta följdes de närmsta 500 åren. De kristna hoppades att de skulle omvända judarna men att detta skulle ske på ett fredligt sätt. Även om judarna levde under vissa restriktioner så hade dem friheten att utöva sin religion. Det var mot slutet av 1000-talet som det skedde en drastiskt förändring. Påve Urban II beslutade att man skulle återerövra det heliga landet och den agitation man känt inför muslimer fördes över till judarna. Efter Urban II tillträde började inom loppet av sex månader en massaker på judar. Vissa räddade sig genom låta sig

¹ Gossett.s.3

² Gossett s.4

³ Gossett s.7

⁴ Gossett s.10

döpas eller fly. Judarna blev den vanligaste syndabocken och man anklagade dem för allt från mordritualer på barn, förgiftning av vattnet. Judarna sågs som ett degenererat släkte, en liknande projektion som senare har flyttats över till de svarta⁵. Det finns också en annan aspekt av detta, i historien om Noa innebär detta att inte är enbart Hams avkommor ansågs besudlade utan även Jafet som ses som judarnas stamfader (tror jag). Kvar blir Seth vilket är en ny omskrivning av historien. Detta visar på religionens inflytande över rastänkandet eftersom historien om Noa speglar kristnas framtida behandling av judar och svarta.

Slaveriet i Nordamerika

I det koloniserade Nordamerika blev afrikaner inte förslavade p.g.a. att man ansåg att de var underlägsna utan snarare tvärtom. De blev uppskattade för sina agrala kunskaper och var åtrådda för sitt arbete. Plantageägare hade försökt att förslava indianer men många rymde eller dog av de av sjukdomar som européerna hade dragit med sig. Rastänkandet utvecklades i det allmänna tänkandet av vita amerikaner i mitten av 1800- talet. Det kom till stånd inte enbart för att förslava afrikaner, utan för att även göra mexikanska och indianska landvinningar och för att utesluta asiatiska immigranter⁶.

Under 1600-talets andra hälft började katolikerna förslava människor utifrån deras rastillhörighet. Detta blev den bittra verkligheten i kolonierna i den Nya världen. Detta system hade ännu blivit verklighet i det protestantiska Nordamerika eftersom katolikerna ansåg att det var protestanternas uppgift att konvertera icke européer snarare än att förslava dem. Bortsett från moraliska skäl var det helt enkelt av praktiska och ekonomiska skäl som man valde att inte gjorde det. Detta eftersom det skulle krävas omfattande investeringar att transportera människor över Atlanten⁷.

I det senare 1600- talet växte behovet av arbetskraft kraftigt. Det hade blivit uppenbart att varken irländare eller indianer var särskilt bra slavar. Både de protestantiska engelsmännen och holländarna hade börjat förslava afrikaner i den Karibiska övärlden som arbetskraft på sockerplantagen. Detta gjorde att protestanterna i Nordamerika kunde komma över den moraliska barriären. Fram till 1807 då man förbjöd import av slavar, transporterades mer än 400 000 slavar från Afrika via den Karibiska övärlden. 100 000 av dem kom i slutet av importen mellan 1776 och 1807. Detta innebar att 300 000 kom mellan 1675 och 1775. De beskrevs som saltvattennegrer eftersom de hade klarat transporten över Atlanten⁸. Under 1700- talet var bilden av afrikanerna generellt positiv. De var både farmare och boskapsuppfödare, de hade industrier, konst och hantverk. Dessutom var de immuna mot den gamla världens sjukdomar. Utöver detta var de bättre arbetare och hade ingenstans att fly när de väl hade

⁵ Gossett.s.10

⁶ Origin of race - Audrey Smedley

⁷ Kelley & Lewis.s.65

⁸ Kelley & Lewis.s.71

transporterats över till Amerika. Kolonialisterna började intala sig själv att de kunde inte överleva utan afrikanerna⁹.

I början av 1700 talet var slaveriet etablerat till fullo för afrikaner och deras avkomlingar. I vissa delar av södern var de t.o.m. större än antalet vita och lagarna kring slaveriet blev allt mer hårdare. Mot slutet av 1700 talet började bilden av afrikaner ändras dramatiskt. Den största anledningen till detta var att en antislaveri rörelse började växa sig allt starkare. Den både expanderade och blev starkare under revolutionernas era både i USA och i Europa. Som följd av detta blev man tvungen att utveckla nya argument för att försvara slaveriet. Man fokuserade på fysiska skillnader och man såg afrikaners underlägsenhet som given av Gud. Karaktäriserandet av afrikaner mot slutet av 1700 talet och framåt blev alltmer negativa¹⁰.

Det amerikanska slaveriet var unikt på ett sätt nämligen hur nordamerikanska slavägare löste ett dilemma som drabbade alla slaverisystem. Slavar var både personer och ägodelar. Så hur behandlar du någon som är både en människa och ägodel. Vilket ska väga tyngst? Slavens mänskliga rättigheter eller slavägarens äganderätt? Amerikanska lagar gjorde det klart att äganderätten var mer helig än människors rättigheter och därför överskuggades slavägarens äganderätt slavens mänskliga rättigheter. För att omvandla människor till egendom måste man förminska de kvalitéer som gör dem mänskliga. I den engelska litteraturen i början av 1800 talet började man porträttera den svarte mannen som en vilde i en ännu starkare grad än den porträttering som man hade gjort av irländare 200 år tidigare. Innan 1830 var idéer om permanent svart underlägsenhet ovanlig men i mitten av 1800 talet så dominerade den ideologiska idén om negerns underlägsenhet i det allmänna tänkandet såväl inom skolväsendet¹¹.

En amerikansk historiker vid namn Barbara J. Fields menar att det fanns ingen möjlighet för amerikaner med europeiskt ursprung att bli fria förrän de hade förslavat afroamerikanerna, förrän de hade definierat afrikanerna som en ras och dess underlägsenhet som rättfärdigande för slaveri. Hon menar, att den som håller slavar måste förklara sitt handlande, är ett modernt påfund eftersom slaveri har varit en karaktäristisk form av socialt organiserande större delen av mänsklighetens historia. Uppdelningen mellan undersåtar och överhet har alltid funnits. Men däremot är det amerikanska slaveriet unikt eftersom det fanns en rörelse mot slaveri¹².

Slaveri behöver inte bekräftas om det är en del av den naturliga ordningen men i ett land där frihet kräver ständig bekräftelse, krävs också ständig bekräftelse av slaveri. I ett land där man pläderar för alla människors lika värde kräver man också en plädering till varför afrikaner skulle skilja sig från den

⁹ Audrey Smedley

¹⁰ Origin of race - Audrey Smedley

¹¹ Origin of race - Audrey Smedley

¹² Barbara J Fields.s.1-2

vita populationen. Vita amerikaner hittade på rastänkan under amerikanska revolutionen som ett sätt att lösa motsättningen mellan de naturliga fri-och rättigheterna och slaveriet¹³.

Rasismen som grund för slaveri

I USA trädde rasismen fram som en ideologi om medfödd svart underlägsenhet, som en reaktion på abolitionismens frammarsch i nordstaterna på 1830-talet – den var ett svar på de radikala kraven på emancipation vid en tid då de federala myndigheterna såg som sin uppgift att skydda slaveriet. De som försvarade att de svarta hölls som slavar behövde en legitimering av institutionen som passade ihop med den minskande respekten för överheten och den vidgade rösträtten bland vita män, en demokratiprocess som ägde rum både i syd – och nordstaterna. De fann denna legitimering i teorier som fick vitt herravälde och svart underkastelse att framstå som något naturligt och ofrånkomligt.

Somliga politiker och publicister som var för slaveriet, tog sin tillflykt till den amerikanska skolan inom antropologin och dess åsikt att människotyperna hade skapats var för sig och inte var likvärdiga. Men denna tydliga revidering av Första Mosebok var motbudande för många av de renläriga evangeliska kristna som höll på att bli alltmer inflytelserika i det religiösa livet i södern. De som var beivrade i vetenskaplig antropologi men ville undvika att motsäga skapelseberättelsen antog helt enkelt 1700-tals teorin att svarta hade degenererats från den ursprungliga rasen av vita ättlingar till Adam och fortsatte sedan med att hävda att avvikelsen hade blivit oåterkallelig. De kunde på så vis bevara föreställningen om att de svarta var underlägsna av naturen och födda till slavar utan att öppet motsäga den heliga skrift. Bland mindre sofistikerade religiösa försvarare av slaveriet blev det populärt att återuppliva myten att Gud hade uttalat en förbannelse över de förment svarta ättlingarna till Ham och dömt dem till att bli vedhuggare och vattenbärare eller till den uslaste slav.

Det var dock den fientliga och diskriminerande behandlingen av de "fria" svarta som uppvisade den amerikanska vita överhögheten i dess renaste form. Ett ofta använt religiöst försvar var helt enkelt att det hade funnits slaveri på biblisk tid, att det aldrig hade fördömts av Jesus och det därför inte kunde anses syndigt. Konservativa personer hade som argument att en social hierarki med en tjänarklass längst ner var nödvändig i alla samhällen, även om det kvarstod att komma på en förklaring till varför det alltid skulle var svarta längst ner i pyramiden. Men segregationen, diskrimineringen och våldet som drabbade de före detta slaverna i områden där slaveriet hade avskaffats eller där storskaliga frigivningar hade skett, förmedlade det tydliga budskapet att fel hudfärg var ett oöverstigligt hinder för att bli upptagen som medlem i nationen¹⁴.

¹³ Barbara J. Fields.s.3

¹⁴.Fredrickson.s.77

Den svarta emancipationen

1850 utgjordes nordstaternas befolkning av 440 000 fria slavar och angränsande stater som Maryland hade 75 000 fria slavar, Virginia 54 000, Pennsylvania 53 000 och New York 49 000 fria slavar. Detta innebar att om svarta skulle få rösträtt skulle dessa utgöra en stor andel av väljarkåren. Slaveriet blev det utmärkande slagträet som användes som skiljelinje mellan norr och söder. Då nordstaterna industrialiserades och blev alltmer urbaniserade var det mer troligt att dessa skulle dra till sig alltmer immigranter vilket skulle ge nordstaterna en större etnisk och social mångfald. Ekonomiska schismer ledde till politiska konflikter¹⁵.

Slavarnas emancipation blev verklighet 1863, som en sidoeffekt av ett krig som skulle rädda unionen och hindra sydstaternas utbrytning. President Andrew Johnson ville införliva de forna konfederala staterna med unionen på villkor som skulle vara så generösa som möjligt. Förslaget blev att en stat skulle tillåtas full delaktighet i unionen förutsatt att en större grupp av dess invånare svor en ed på att man skulle vara lojal mot USA och då skulle de få pardon för att de hade stridit mot unionen. Mot slutet av 1865 grundade sig statsregeringar runt om i södern på just dessa principer. Republikanerna tyckte att dessa lösningar var alltför blygsamma och menade att existerande rekonstruktion ignorerade forna slavars ställning och därför ansåg man att det var viktigt att skapa ett politiskt etablissemang som skulle säkra deras rättigheters varaktighet¹⁶.

Försöken att driva igenom medborgerlig och politisk jämlikhet för svarta under rekonstruktionen misslyckades dock. De federala myndigheterna visade sig nämligen ovilliga eller oförmögna att sätta in tillräckligt med resurser eller använda nödvändiga maktmedel för att få bukt med det våldsamma vita motstånd som utbröt i sydstaterna mot att de tidigare slavarna skulle få utökade rättigheter. Rasismen mot svarta var som värst under rekonstruktionen och första världskriget. Emancipationen kunde inte fullbordas eftersom den översteg de vita amerikanernas förmåga att verkligen betrakta svarta som jämlikar. Ett visst samförstånd uppstod efter rekonstruktionen om att det var bra för nationen att man hade blivit av med slaveriet eftersom det hade hämmat den ekonomiska utvecklingen och det välstånd som ett kapitalistiskt system grundat på lönearbete nu gjordes möjlig. Men att utvidga emancipationen till att även innebära medborgerlig och politisk jämlikhet för de svarta, spädde på rasismen ytterligare. Retoriken under slaveriet hade betonat afroamerikanernas "barnsliga" natur. I den rasistiska agitationen efter inbördeskriget framställdes svarta män som vilddjur fulla av begär efter vita kvinnor. Slutsatsen i sådan hetspropaganda var, att en del av dessa män borde hängas eller brännas till döds av lynchgäng för att hålla resten av afroamerikanerna ordentligt kuvade och respektfulla inför de vita herrarna¹⁷.

¹⁵ Jenkins.s.124

¹⁶ Jenkins.s.148

¹⁷ .Fredrickson.s.78

De frivivna slaverna i USA konkurrerade i huvudsak med vita från under- eller arbetarklassen. Arbetsgivare använde ofta afroamerikaner som strejkbrytare för att ta muster ur den starka förhandlingsposition som vita arbetare hade fått genom att organisera sig. Det var mot denna bakgrund som en särskild sorts rasism tog form, bland den vita arbetarklassen, där det antogs att bara vita kunde vara lojala mot sina arbetskamrater. På landsbygden i sydstaterna förlorade många vita lantbrukare land och oberoende under den långa bomullsdepressionen i slutet av 1800-talet och klängde därför mer desperat än någonsin fast vid den sociala status som deras vita hudfärg automatiskt gav dem¹⁸.

Segregationens uppbyggnad

I början av 1900-talet var de svarta i den amerikanska södern föremål för en sådan hatisk brutalitet att till och med en besökande sydafrikansk segregationsanhängare kunde finna det avskyvärt. Vid tiden för första världskriget höll den dominerande inställningen till svarta bland vita sydstatsbor på att övergå från en rasism som byggde på fullkomligt förakt, till att ha inslag av hatiska folkmordstankar, till en som mer kännetecknades av patriarkalisk och nedlåtande fördragsamhet. Vid det laget hade förstås de svarta berövats sin rösträtt, som de hade haft under fem år, och Jim Crow-systemet var inte bara helt etablerat utan också förhållandevis oemottagligt för kritik utifrån¹⁹.

Jim Crow-systemet innebar att svarta och vita barn gick i olika skolor, och man såg till att de svartas utbildning var underlägsen de vitas. Alla myndighetspersoner som administrerade offentliga inrättningar var vita, men även sjukhus, bibliotek, parker, lekplatser osv var stängda för de svarta. Det rådde total segregering mot svarta på tåg, spårvagnar, hotell och offentliga mötesplatser. Praktiskt taget alla allmänna inrättningar, från toaletter, drickfontäner, ingångar till teatrar och pensionat var uppdelat i vitt och svart. Svarta skulle vara ödmjuka och underdåniga medan vita inte behövde visa någon hänsyn alls. Om en svart man skulle gå in i en vit mans hus så var han tvungen att gå in köksvägen, knacka, ta av sig skorna och gå in med huvudet nedböjt. En vit man kunde bara kliva rakt in i svart mans hem utan att varken knacka eller ta av sig skorna²⁰.

I samband med att bomullsplockningen blev maskinell förändrades situationen för de svarta i södern. I flera hundra år hade svarta använts för att plocka just bomull och det var bla därför som de hade förts till USA. Helt plötsligt behövdes inte de svarta längre vilket innebar att de kriterier som definierade den svarta massan behövdes förändras. Slaveriet var också en politisk institution som möjliggjorde ett ekonomiskt system²¹.

¹⁸ Fredrickson.s.82

¹⁹ Fredrickson.s.101

²⁰ Myrdal.s.70.

²¹ Lemann.s.6

Sharecropping införs

Sharecropping blev den omedelbara effekten av slaveriets slut och dominerade den ekonomiska agrara södern i över 80 år. De frigivna slavar som inte hade husrum och pengar erbjöds att stanna hos sina forna slavägare. Sharecroppingen innebar att arrendatorn i detta fall en fd. slav, tilldelades en bit jordbruksmark och för detta betalade han med en del av skörden. Han tilldelades också en mulåsna, säd och verktyg. Även arrendatorns familj deltog i arbetet på marken. Halva skörden gick som betalning för gödningsmedel, rensning och nystning av bomullen. Om han hade en egen mulåsna fick arrendatorn en större del av skörden. Detta var ytterst sällan särskilt lönsamt eftersom han sällan fick en stor skörd. Många tvingades dessutom att ta lån för att kunna försörja familjen och som säkerhet sattes den växande skörden.

Den som lånade ut pengar var oftast en lokal handlare eller inte alltför sällan den som hyrde ut marken. När skörden var såld och skulden betald fanns det inte så mycket kvar till jordbrukaren själv. Oftast var han skuldsatt pga att han hade tagit ytterligare lån och eftersom han inte hade rätt att flytta så länge han var skuldsatt, så innebar detta oftast att han förblev ofri. Under åren då detta system var satt i drift så var den fria slaven allt annat än fri. Dessutom insisterade utlånaren på att arrendatorn skulle använda hela sin mark, förutom en liten del, till att odla bomull, eftersom detta var mer lönsamt. Långgivaren sålde till arrendatorn mjöl, fläsk, majsmjöl och saltat fläsk vilket gjorde att arrendatorn och hans familj levde på en urusel kost, vilket gjorde de svarta till ineffektiva arbetare. Trots detta lyckades vissa svarta och vita jordbrukare spara ihop lite pengar så att de kunde köpa sin egen mark²².

Idén om att sharecropping skulle vara ett valfritt system är en missuppfattning från många sida eftersom under större delen av denna tid, var inte svarta sharecroppers ens medborgare. Deras delaktighet i den monetära systemet var begränsad. När systemet infördes 1870, under Republikanernas styre kunde svarta rösta, men detta republikanska styre varade endast fem år. Efter denna period var det de mer eller mindre rasistiska Demokraterna, som styrde södern. Republikanernas välvilliga inställning till de svarta möttes med oblida ögon. En republikan som tidigare hade varit guvenör i Mississippi hyrde ut sin mark till fria slavar och Ku Klux Klan besvarade denna gest med att bränna ner plantgagen²³.

Migrationen i början av 1900-talet

²² Gavian s.478

²³ Lemann. s.12

Före inbördeskriget och de svartas frigörelse från slaveriet i sydstaterna förekom praktiskt taget ingen utvandring till nordstaterna, med undantag för ett fåtal fria slavar och slavar som hade rymt. Dessa var politiskt sett mycket betydelsefulla för de övriga svarta, men de var få till antalet. Avskaffandet av slaveriet i södern ledde till att de f d slavarna började förflytta sig. Men det var absolut inte fråga om någon massvandring norrut. Att det dröjde så länge innan de svarta i Södern började flytta från fattigdom och ökande förtryck är enligt vissa mycket svårt att förklara²⁴.

Det förekom heller inte någon utvandring av fattiga vita sydstatsbor under den period då en omfattande invandring skedde från Europa till USA, en invandring som var uteslutande inriktad på landets norra delar. Fattiga vita från södern skulle ha haft stor fördel över många av de europeiska invandrare i och med att de talade språket, och visste hur saker och ting gick till i USA²⁵. Jag tror att detta kan ha berott på att många fattiga svarta och vita var fast i share-cropping systemet och var alltför skuldsatta.

Nicholas Lemann kritiserar Myrdal då han menade att det inte var fråga om svart underlägsenhet i den amerikanska södern men att de svarta ändå skilde sig från andra share-cropping familjer²⁶. Att inte se att svarta behandlades som underlägsna är en smula naivt. Såvida inte Gunnar Myrdal menade att i just share-croppingsystemet så var det inte tal om sämre eller bättre status mellan svarta och vita. Samtidigt kan jag tycka att främsta anledningen till att svarta fastnade i detta system var att de inte hade några som helst monetära tillgångar efter frigivningen och att man förblev beroende av sin fd slavägare för sin överlevnad. Detta skapade en ojämn maktbalans som huvudsakligen drabbade svarta.

Plantagägarna ville helst att de svarta skulle arbeta i grupp med en vit man som kontrollerade så att de skötte sitt arbete. Som en fri man beskrev det: " att ge oss frihet utan någon som helst möjlighet att leva på egen hand när vi fortfarande är beroende av den vita mannen för att få arbete, mat och kläder (...) är inte bättre än om vi hade varit slavar"²⁷.

I och med avskaffandet av slaveriet flyttade en liten ström svarta till landets norra delar. De kom för det mesta från den övre södern. De flesta som utvandrade var fria svarta. Trots alla försök i södern att hålla dem nedtryckta hade dessa fria slavar gått framåt både vad det gällde utbildning och ekonomisk status. Många av dem hade spelat en betydande roll i södern under den kortvariga första rekonstruktionen. Dessa afroamerikaner bosatte sig ofta i de större städerna, i synnerhet New York och många av de var mulatter²⁸.

²⁴ Myrdal.s.74

²⁵ Myrdal.s.74

²⁶ Lemann.s.29

²⁷ Kelleys & Lewis.s.261

²⁸ Myrdal.s.75

De som lämnade södern i början av 1900-talet gjorde det inte enbart för att komma bort från sharecroppingsystemet utan för att de möttes av konstant våld. Mellan 1900 och 1914 lynchades tusentals svarta, främst män, för att de hade blivit falskt anklagade för att ha förgripit sig på vita kvinnor. Detta var 1880 men migrationen stegrades efter 1900-talet. Det de fann i norr var något bättre men de var även där fortfarande vid i början av 1900-talet, diskriminerade på arbetsmarknaden, på boendemarknaden och på sjukhus och skolor. Det fanns tom svarta som pläderade för att istället för att flytta norrut skulle svarta flytta tillbaka till Afrika och assimileras där²⁹.

De svarta som sedan länge bodde i olika delar av norra USA klarade sig allt bättre, och somliga hade nått en blygsam ställning inom medelklassen. Den lilla strömmen av fria färgade invandrare var kanske inte alltid särskilt framgångsrik ekonomiskt, men mycket få av dem kom att tillhöra underklassen. Vissa av dem grundade tidigt svarta tidningar, andra började skriva böcker och grundlade på så sätt traditionen med böcker skrivna av svarta som protesterade mot den behandling som de hade fått utstå av vita. Det är dessa svarta och deras ättlingar som hela tiden gett röst åt den svarta protesten i norr³⁰.

Utvandringen börjar ta fart

Bristen på arbetskraft som uppstod när invandringen från Europa minskade 1914 på grund av ofreden, stimulerade den stora migrationen av afroamerikaner från de agrara sydstaterna till de urabiniserade nordstaterna. När denna flyttning fortsatte under efterkrigstiden förvandlades en social fråga som tidigare hade setts som ett regionalt problem, till en riksangelägenhet. Svarta soldater som hade stridit i segregerade förband i Frankrike, återvände hem i hopp om att behandlas med en ny sorts respekt eftersom de hade bidragit till den allierade segern, bara för att mötas av kravaller, lynchmobbar och ett återupplivat Ku Klux Klan. Den militanta tonen i 1920-talets New Negro-rörelser övertygade dock många vita – särskilt i nordstaterna, där svarta hade större yttrandefrihet – om att sydstatsbilden av "den lycklige svartingen" var falsk³¹.

En välvilligare inställning till de svarta bland vissa speglades bland annat i att vita liberaler stödde NAACP(National Association for the Advancement of Colored People), som hade grundats 1909. I och med det uppstod en antropologisk skola under ledning av Frank Boaz, som menade att - gruppkillnader i första hand berodde på kulturen och inte på biologisk ras, och som även avstod från att rangordna etniska och rasindelade grupper. Den afroamerikanska befolkningens omflyttning från syd – till nordstaterna innebar att många svarta kunde rösta igen. På 1930-talet hade de blivit tillräckligt många för att avgöra jämna val i en del större städer och nyckelindustriater, och

²⁹ Norton.s.613

³⁰ Myrdal.s.75

³¹ Fredricksons.s.104

demokraterna välkomnade dem till sina etniska koalitioner i städerna. I sydstaterna förblev förhållandena stort sett oförändrade under mellankrigstiden. Det skulle ännu dröja innan de svartas nya politiska dragningskraft i nordstaterna och de federala myndigheternas ökade befogenheter till följd av New Deal, kunde omsättas till ett angrepp på rasåtskillnadssystemet. Ett system som fortfarande bars upp av den konstitutionella doktrinen om delstaternas rättigheter och av sydstatsdemokraternas helhjärtade engagemang i att bevara vit överhöghet³².

NAACP grundades i samma veva som migrationen norrut. Upplopp var inget som endast hörde samman med södern utan var en verklighet även i norr. En vit kvinna hade anklagat en svart man för våldtäkt, en anklagelse som senare drog tillbaka men då var det redan försent. Detta var i Springfield, Illinois 1908. Den vita moben gick bärsärkagång, förstörde svarta affärer och sökte igenom deras hem. En svart barberare lynchades och en 84-årig man som hade varit gift med en vit kvinna i över trettio år hängdes i samma kvarter som statshuset. Springfield var också Lincolns hemort. Det tog 5000 militärer för att få stopp på upploppen. NAACP hoppades att de skulle lyckas öppna upp för svartas möjligheter inom industrin men istället blev deras uppgift att få stopp på lynchningarna och diskrimineringen i alla dess former och uttryck.

1911 startade en grupp filantroper, socialarbetare och medlemmar ur andra professionella yrkesgrupper The National Urban League. Deras förhoppning var att fullfölja de intentioner som NAACP hade om att få in svarta på arbetsmarknaden främst inom industrin och att hjälpa de nyanlända att anpassa sig i städerna i norr. Både NAACP och The National Urban League växte sig starkare och större ju längre migrationen fortskred³³.

1916 dök nya möjligheter upp som föranleddes av första världskriget, vilket skulle ge afroamerikanerna en ny chans att kräva fullt medborgarskap. President Woodrow Wilsons krav på att Amerika skulle gå in i kriget, ledde till att stimulera den inhemska ekonomin vilket innebar att industrierna i norr kunde göra stora vinster om de kunde få upp produktionen dramatiskt. För att kunna göra detta krävdes det fler arbetare. Men kriget hade begränsat den europeiska invandringen och eliminerat den vanliga källan till arbetskraft. Man började öppna upp anställningsmöjligheter för vita och kvinnor och med viss tveksamhet även afroamerikaner. 1917 drogs ytterligare vita arbetare ut i krig vilket skapade ännu fler arbetstillfällen.

Dessa arbeten inom järnvägen, stålverk och förpackningslager och andra industrier, innebar löner som var helt klart över genomsnittet även jämfört med löner som svarta hade fått i södern. Med skolor, fri- och rättigheter och inga formella segregationslagar, kunde svarta leva likt privilegierade vita. 500 000 svarta sydstatare flyttade mellan 1916 och 1919, och dubbelt så många det följande årtiondet. Chicago mottog uppskattningsvis mellan 50 000 och 75 000 svarta. Denna stora rörelsen

³² Fredricksons.s.105

³³ Brooks..s.16

även kallad den stora migrationen växlade fram och tillbaka fram till 1970. Städerna i södern drog också till sig svarta män och kvinnor men inte lika många som städerna i norr. Inte bara var lönerna högre i norr, men man slapp Jim Crow systemet, med dåliga skolor och ett liv som andra klassens medborgare. Migrationen norrut sågs som den andra emancipationen³⁴.

Både nervositet och stolthet präglade omständigheterna under vilka man hade lämnat södern. Sydstatarna var beroende av svart arbetskraft för att hålla nere de vita männens löner, så därför försökte de vita sydstatarna förhindra svarta att utvandra. Medan vissa talade för milda reformer för att förhindra utflyttning så såg andra till att skapa hinder. Biljettförsäljare vägrade att godkänna förbetalda biljetter som tidigare emmigranter hade lämnat kvar till släktingar. Polisen uppehöll svarta resande tillräckligt länge för att deras tåg skulle hinna lämna stationen³⁵. I Montgomery, Alabama utdelades fängelsestraff för dem som lockade svarta att flytta norrut. Tåg växlade in på sidospår. Utresande svarta arresterades för lösdriveri. Till slut var de vita sydstatarna beredda att betala för att få de svarta att stanna kvar. Men när tröghetsfaktorn övervunnits och den svarta massutvandringen börjat fortgick den under flera årtionden, även om dess omfattning inte var lika stor som i början³⁶.

Under 1940 talet hade den svarta populationen i Chicago ökat med 77 procent från 278 000 till 492 000. På 1950-talet steg det med ytterligare 65 procent till 813 000, vid en tidpunkt var det så många som 2200 svarta som flyttade till Chicago i veckan. Det var stor skillnad på utbildnings- och kultur nivån på de svarta som flyttade från sydstaterna till nordstaterna och de svarta som redan var etablerade i norr. Dessa nykomlingar kom att utgöra flertalet av de svarta i norr. Även om nykomlingarna i början lyckades skaffa sig arbete, tyckte de svarta i norr illa om dem, och gav uttryck för sin motvilja i den svarta pressen³⁷.

I nordstaterna behöll de svarta sina rättigheter när det gällde att registrera sig inför val och att rösta, och det gjordes inga försök att beröva de dessa rättigheter. Svarta segregeras inte på bussar, tåg och offentliga parker, lekplatser, bibliotek. Badstränder och simbassänger var i stort sett tillgängliga för vita såväl som för svarta. Samma sak skulle gälla restauranger och hotell. Men i många städer, särskilt i New York, följde man inte dessa bestämmelser.³⁸ De svarta var hela tiden en minoritet samlad i särskilda kvarter. I många områden fanns det inga svarta alls, och de flesta vita i de stora städerna såg dem inte som konkurrenter på arbetsmarknaden. Därför fanns det möjlighet att få människor att acceptera lagar och lokala bestämmelser som skulle förhindra rasdiskriminering.

Myrdal lade märke till i sin studie att de svartas situation i norr var en helt än annan än den i södern och att de svarta delade många missförhållanden med andra fattiga grupper, särskilt när de

³⁴ IPO.s.3-4

³⁵ IPO.s.4

³⁶ Myrdal.s.75

³⁷ Myrdal.s.76

³⁸ Myrdal.s.77

segregerades i ghetton. Dessa omständigheter berodde på bla hudfärg, menade han och även om de var mindre systematiska och inte lika uppenbart orättvisa än i södern, hade de även en annan ideologisk bakgrund. Bakom segregeringen och diskrimineringen låg starka rasfördomar. Men de var mindre genomtänkta än under Jim Crowsystemet och hade inte som i sydstaterna stelnat till en kastedoktrin och politiskt mål³⁹. Så rasismen frodades även i USA:s norra delar, även om den inte togs sig våldsamma uttryck. Men det kan väl förklaras med att, tror jag, att de svarta inte konkurrerade med den vita befolkningen pga av segregeringen så som den gjorde i sydstaterna och därför inte var ett hot på samma sätt. För rasism är rasism oavsett om det sker direkt eller indirekt. Resultatet blir nästan detsamma. Det är bara vägen dit som skiljer sig.

Migrationen 1940 och framåt

Under inflytandet av andra världskriget fick afroamerikanerna nya möjligheter inom industrin då nationen mobiliserade sig för krig och männen kallades in i kriget. Det var under denna period som afroamerikanerna fick en fot in i den industriella ekonomin. De gick från jobb där det krävdes lite färdigheter till jobb som krävde många färdigheter. Trots det var det trögt att få in afroamerikaner i försvarsindustrin. Arbetsgivare, fackföreningar och statliga byråer diskriminerade svarta för att underminera deras delaktighet i krigsförberedelserna. Svarta amerikaner kände som så varför dö för demokrati för ett främmande land, när de samtidigt inte ens hade det på hemmaplan. Många stödde trots allt nationens krigsdeklaration om krig mot Tyskland och Japan. Men detta innebar inte att man sköt på framtiden den egna kampen, man utnyttjade kriget för att vinna mark både inom det demokratiska partiet och inom fackföreningarna för att lansera seger hemma och utomlands. Denna kampanj ledde till det mest kraftfulla uttrycket, den militära marschen mot Washington⁴⁰.

Den fortsatta diskrimineringen

Medan nationen var på väg in i krig åren efter 1939 möttes afroamerikaner fortfarande av rasdiskriminering. Trots USA:s protester mot rasismen i Nazi Tyskland, mötte de svarta orättvisor hemma och utomlands. I försvarsindustrin och inom de väpnade tjänsterna klagade svarta över dubbelmoralen gällande synen på ras. 1940 var 2 procent av dem som jobbade inom den växande flygplansindustrin svarta, och de styrande inom företagen gjorde allt för att hålla svarta utanför. Fackföreningarna förstärkte diskrimineringen av svarta. Kunniga svarta arbetare rörmokare, elektriker, målare och mattläggare möttes av uteslutning eller någon form av "ritual" där svarta inte skulle tillfrågas om de ville bli medlemmar⁴¹.

³⁹ Myrdal.s.78-79

⁴⁰ Kelleys & Lewis.s.435-436

⁴¹ Kelleys & Lewis.s.436

1,5 miljoner svarta flyttade ut ur södern mellan 1950 och 1960. Amerikanerna som folk flyttade runt till nya platser men det som utmärkte den svarta migrationen var fattigdomen, bristen på utbildningsmöjligheter och färdigheter som krävdes i städerna. Till detta ska också läggas chocken att rivas upp med rötterna i södern. Migrationen skapade en kris som skulle leda till upploppen på 1960 talet, då allt fler svarta krävde sina rättigheter. För svarta innebar det att bokstavligen att flytta från ett icke röst rättberättigande till röstberättigande. Järnvägen symboliserade frihet. Ekot av tågen fanns med i W.C. Hardys blues och hos Duke Ellington. Tåget skulle föra de svarta passagerarna mot jämlikhet. Dock fanns segregationen alltid med i bakgrunden.

Många av dem som anlände till norr insåg att detta inte var himmelriket men trodde att det var en plats där de kunde fly undan de mest helvetiska aspekterna av sitt liv i södern. Till exempel förväntade man sig inte att någonsin få uppleva människor hängandes från träden oftast efter ha blivit söndersskjutna och ibland även skändade. De förväntade sig inte heller att kvinnor skulle leva med risken att bli våldtagna eller exploaterade p.g.a. att de var svarta och försvarslösa. I städerna i norr förväntade man sig inte att behöva lära sina barn att flytta sig ur vägen när vita människor närmade sig⁴².

Svarta emigrerade till även USA:s västra delar och slog sig ner i städer som Los Angeles och Seattle. En av de mest spännande gåvor som de nya invånarna erbjöds, var möjligheten att för första gången får rösta som fria män och kvinnor. Att registrera sig för att kunna rösta i Philadelphia, Detroit, eller Oakland behövde inte betyda att man riskerade sitt liv eller livet på dem som var ens familj, sitt arbete eller sitt hem. I efterkrigstiden, fick svarta en betydande fördel av denna nya frihet och blev väljare i ännu större omfattning än vita sydstatarna som hade emigrerat norrut. Som resultat av detta hade svarta väljare majoritet i städer som Chicago och New York och avgjorde maktbalansen i lokala viktiga val.

Detta nya politiska engagemang drog med sig en annan förändring. I de flesta städer i norr där svarta sydstatarna hade slagit sig ner, dominerade Demokraterna. De män som kontrollerade detta politiska maskineri var oftast villiga att lägga till de svarta till sin väljarkår. Faktum är att miljoner afroamerikaner bröt sig så småningom loss från sina tidigare generationers starka lojalitet till Republikanerna, Lincolns parti, den store Jämlikhetskämpen. Ironin i detta är att de svarta i norr var allierade med samma parti som hade dominerat den nationella scenen med de rasistiska slavägarsönerna, män som hade behållit sin kontroll över partiet genom terroristaktioner som förnekade svarta i Södern deras rätt att rösta⁴³.

Detta gjorde att svarta väljare i norr var en del av det demokratiska partiets struktur och satta i en position för att börja kunna förändra dess värsta traditioner. Trots belöningar som bättre jobb och

⁴² Kelleys & Lewis .s.445

⁴³ Kelleys & Lewis s.447

utbildningsmöjligheter och rätten att rösta, hade denna frihetsrörelse en grym baksida. Rasismen frodades i vita områden och förorter. Den växande svarta medelklassen som trängde efter att få köpa fastigheter i "fina" områden med bra skolor och service, möttes oftast upp av den vita mobben och dess rasistiska retorik. Ibland kunde det vita motståndet gentemot de svarta bli dödligt. Svarta i Chicago, Los Angeles, Detroit och andra städer, både i norr och söder, fick sina nyköpta hus nedbrända, vandaliserade och kors brändes på deras gräsmattor. En taktik som adopterades från vitmaktrörelser så som Ku Klux Klan i södern.⁴⁴

Mäklare och vita boende hävdade att deras form av segregation inte var rasistiskt utan snarare grundade sig på ekonomisk verklighet. De hävdade att de hade ingenting emot svarta människor utan oroade sig enbart över att deras hus skulle sjunka i värde. Sorgligt nog backades deras åsikter upp av staten, främst av the Federal Housing Administration (FHA) en byrå som skulle säkra lån till amerikanska låginkomsttagare och säkra boendestandard. Efter andra världskriget vägrade FHA att låna ut pengar till svarta som hade för avsikt att flytta in i vita områden med argumenten att utlåning av pengar till svarta innebar en alltför stor risk. FHA menade också att det framtida värdet på hem som ägdes av svarta var oviss.

De flesta migranter hade inte råd att köpa hus omedelbart i förorterna. Var de än hamnade, så som städer som Chicago och Detroit så försökte de återskapa den gemenskap som de hade lämnat bakom sig. Ty även i det allra värsta förtrycket från de vita och i den värsta fattigdom var de omhuldade av sina utökade familjer och sina kyrkor och de hade lyckats bygga upp otroliga tillgångar med kärlek, tro och hopp i södern. Sådant stöd fanns ännu inte i norr⁴⁵.

Protesterna

En annan förändring som tillkom för de svarta var möjligheten att demonstrera. Innan var det praktiskt omöjligt att se en svart människa protestera ute på gatan. Den frustration och ilska uttrycktes bäst i musiken. Bluesen som uppkom i Memphis och i Mississippideltat på 1920-talet fick en nytändning och komplexitet i städerna, detta skulle senare utvecklas till att bli rhythm and blues och samtidigt kom jazzen med utövare som Gillespie, Charlie Parker och Miles Davis⁴⁶.

I årtiondet som följde andra världskriget levde mer än 60 procent av de svarta fortfarande i södern. 1946 slog Högsta domstolen fast att segregationen på bussarna inte var i enlighet med konstitutionen. Detta efter att en kvinna vid namn Irene Morgan vägrade flytta sig bak i en Greyhoundbuss mellan Virginia och Baltimore, så som lagen i Virginia krävde. Hon dömdes till förseelse, men domstolen menade att detta gick emot konstitutionen att kräva att man som svart skulle sätta sig längst bak i bussen så fort man kom in på sydstatsterritorium. Att tvingas flytta längst bak i bussen var en av de

⁴⁴ Kelleys & Lewis s.446-447

⁴⁵ Kelleys & Lewis.s.447

⁴⁶ Kelleys & Lewis.s.448

mest kränkande, men en av de vanligaste vit makt demonstrationerna. Domslutet togs emot med öppna armar i det svarta Amerika och Irene Morgan blev en hjälte. Två år senare dömde också domstolen ut restriktionerna som hindrade svarta från att köpa hus i vita områden. Men domen i Högsta Domstolen garanterade inte nödvändigtvis förändring. Inte heller innebar det att bussbolagen i södern automatiskt skulle följa lagen andra blev tvungna att följa upp Irene Morgans initiativ.

Detta var precis vad som skedde när en grupp om 16 män hälften svarta och hälften vita påbörjade en resa som de skulle komma att kalla The Journey of Reconciliation. Resan organiserades av en organisering som hette The Congress of Racial Equality (CORE). Detta var en kristen fredlig organisation grundad under andra världskriget och som förespråkade social rättvisa genom fredliga aktioner. Medlemmarna fann inspiration, hos den indiske ledaren Mahatma Gandhi, i deras krav på rättvisa och upprättelse.

Bussresan gick till så att man hade de svarta medlemmarna sittande längst fram och de vita längst bak i bussen, i två Greyhoundbussar som åkte från Washington med uppehåll i Virginia, North Carolina och Kentucky. Man gjorde det för att testa Morgan domen och kräva statlig förstärkning av domen. Det omedelbara resultatet av denna resa blev att andra svarta resenärerna kände sig stärkta nog att sätta sig i främre delen av bussen. Denna resa blev också en modell för de senare Freedom Rides 1961.

I södern var många vita sydstatare oroliga över vad som skulle hända om alla svarta skulle få rösträtt. Man oroade sig för att de svarta skulle ta över och att de vita skulle utsättas för detsamma som de hade utsatt den svarta befolkningen för. De vita i södern var desperata för att bibehålla den gamla värld som gick mot sin ände. De hade inga avsikter att ge upp kontrollen och tänkte använda alla lagliga medel som fanns för att underminera de konstitutionella rättigheterna som de svarta alltmer hade blivit beroende av. Många försökte använda olagliga medel ibland ren terrorism för att de svarta skulle veta sin plats⁴⁷.

Ett krig för frihet

Svarta män som återvände från andra världskriget var taggade att ta upp kampen mot vad de såg som Alabamas version av nazism. Det största genombrottet kom inte inom politiken utan inom sporten. Jackie Robinson som var krigsveteran och som tidigare hade spelat i det helsvarta Negro Leagues skrev på kontrakt för Brooklyn Dodgers 1947. Man följde den nationella utvecklingen i tidningar som The Pittsburgh Courier, The Chicago Defender, The Baltimore Afro-American osv. Dessa tidningar cirkulerade runt på hårsalonger, matställen och i hushåll. Genom att läsa dessa kunde svarta i USA läsa även om utvecklingen för de antikoloniala oberoende mörkhyade majoriteten i Africa och Indien. Där refererades ständigt till Gandhis långa kamp för ickevåld i frihetskampen gentemot britterna.

⁴⁷ Kelley & Lewis.s.448

Gandhis liv och lära speglade många av de afroamerikanska traditionerna. De svarta i USA såg sin kamp som en del av något större och de såg att dem inte var ensamma längre.

Medan de svarta utvecklade en förståelse för det världsomfattande förtryck verkade USA:s regering stödja detsamma. Amerikansk policy verkade i vissa avseenden sammanlänkade med den vita infallsvinkeln, allierade som de var med England, Frankrike, Portugal och det vita Sydafrika. Å andra sidan i samband med inledningen av Kalla kriget mot Sovjet, proklamerade sig USA som den fria världens ledare. Man bekände att man var oroliga över de förtryckta människors brist på rättigheter, man var rädd för att de svarta skulle vända sig till Sovjet för att få deras stöd i kampen mot orättvisa. Så när svarta ledare med socialistsympatier så som W.E.B DuBois talade om sitt stöd för den ryska socialekonomiska revolutionen och kritiserade USA:s utrikespolitik så såg den amerikanska regeringen dem som oamerikanska och farliga. W.E.B DuBois var för övrigt NAACP:s första svarta ledare.

Både män och kvinnors pass konfiskerades för att förhindra dem från resa runt och prata vitt och brett för de antikoloniala rörelsernas räkning och mot den vita överhetens styre i Amerika. De som fortsatte trots detta att säga sin mening, fick betala ett väldigt högt pris. DuBois som i det antikommunistiska USA, övergavs av dem som hade tjänat på hans kamp för frihet, rättvisa och hopp om demokrati flyttade till slut till Afrika. Den antikommunistiska jakten kunde dock inte krossa rörelsen som sådan. Svarta aktivister tvingade regeringen att erkänna att segregation var fel och måste bort. 1954 stod det klart att afroamerikaner likt sina motsvarigheter i den koloniserade världen inte längre behövde vänta på att en ny frihet skulle födas.⁴⁸

Martin Luther King

En av huvudpersonerna för att få till stånd en förändring i södern var bland annat Martin Luther King. Anledningen till att jag skriver att han inte är den enda är att många som försökte bevara förtrycket kan ses som förgrundsgestalter. Dessutom hade inte Martin Luther King kunnat genomföra sina aktioner om det inte var för att han hade den breda svarta massans stöd. King gjorde många insatser. Jag har valt att fokusera på några av dem.

” Låt oss inte bedra oss själva. Vi har inte nått det förlovade landet, vare sig i norr eller söder. Vi utsätts fortfarande för segregering i söder i grova ögonfallande former. Vi utsätts alltjämnt för den i norr i utstuderade och fördolda former. Segregationen är alltjämnt ett faktum. Det är kanske sant att den gamla segregeringen ligger på sitt yttersta, men historien visar att samhällssystem har en stor förmåga att låta de sista andetagerna dra ut på tiden. Och bevararna av status quo finns alltid till hands med sina syretält för att hålla den gamla ordningen vid liv. Men om demokratin är diametralt motsatt den filosofi som ligger bakom segregeringen och all den dialektik

⁴⁸Kelley & Lewis.s.452-453

logikerna kan uppbringa kan inte göra dem förenliga. Segregationen är något ont, segregeringen är en cancer i statskroppen som måste avlägsnas innan demokratins hälsa kan bli verklighet”⁴⁹. –Martin Luther King

Den 1 december 1955 vägrade en svart kvinna vid namn Rosa Parks från Montgomery, Alabama att resa sig när busschauffören sa åt henne att lämna plats åt för vit en manlig passagerare. Hon anhölls senare för att ha brutit mot rasåtskillnadslagarna⁵⁰. Bussarna i Montgomery var ett känsligt ämne. Busschaufförerna kallade sina svarta passagerare för allt sorters smädelseord som tex ”svarta apor”, ”svarta kossor”, och ”svartingar”. En svart passagerare gick på i främre delen av bussen för att betala sin avgift men tvingades sen av för att stiga på, i den bakre delen av bussen. Inte sällan körde bussen iväg innan han eller hon hunnit kliva på igen. Svarta passagerare fick också stå, även om det fanns lediga platser alldeles intill dem. Även om ingen vit passagerare steg på och bussen var full med svarta så fick ingen svart gå fram och sätta sig i den fyra främsta raderna. Om avdelningen för vita var fullsatt så fick de svarta passagerarna lämna plats för den vite passageraren och gjorde dem inte det så blev de arresterade. De var just detta som hände Rosa Parks⁵¹. Med Martin Luther King i spetsen valde man att genomföra en bussbojkott. Detta för att få ett slut på segregeringen. Följande meddelande skickades ut till församlingens svarta medborgare:

”Åk inte buss till jobbet, till stan, till skolan eller någon annanstans måndagen den 5 december. Ytterligare en svart kvinna har gripits och häktats för att hon vägrat lämna sin plats i bussen. Åk inte buss till jobbet, till stan eller skolan eller någon annanstans på måndag! Om du jobbar, så ta taxi, samåk eller promenera. Kom till massmöte på måndag kl.19.00 i baptistkyrkan på Holt Street för ytterligare instruktioner”⁵².

Bussbolagen var beroende av de svarta för sin överlevnad och måndagen den 5 december fick de köra med tomma bussar. Folk gjorde som de hade blivit åtbedda. Man promenerade till jobbet ibland flera kilometer. De vita som hade svarta hembiträden körde tom och hämtade sin personal för att vara säker på att de skulle komma till jobbet. Men det fanns även vita som ställde upp av ren princip, för de svarta. Människor slöt upp för att hjälpa sina medmänniskor. Många gånger agerade de chaufförer efter att de hade slutat jobba. Detta var inte bussbolagen beredda på. De visste att om bojkotten inte fick ett slut, så skulle de tvingas i konkurs⁵³. Kraven för att få slut på bojkotten var att man ville att svarta skulle garanteras hövligt uppträdande från busschaufförerna. Man ville ha svarta chaufförer på de linjer som avsåg svarta områden och först till kvarn principen skulle gälla på bussarna.

Bojkottens innebörd

” Det finns de som skulle vilja få det här till en hatkampanj. Det här är inte ett krig mellan vita och svarta utan en konflikt mellan rättvisa och orättvisa. Det här är större än att den svarta rasen gör

⁴⁹ King.s.107-108

⁵⁰ King s.67

⁵¹ King s.69-70

⁵² King.s.69

⁵³ King .s.82-84

uppror mot den vita. Det är inte den svarte i Montgomery vi försöker förbättra för, utan Montgomery som helhet. Om man griper oss varje dag, om man exploaterar oss varje dag, om man trampar på oss varje dag, så låt aldrig någon dra ner er så djupt att ni hatar honom. Vi måste använda oss av kärlekens vapen. Vi måste ha medlidande och förståelse för dem som hatar oss. Vi måste inse att så många blir itutade att de skall hata oss att de inte bär fullt ansvar för sitt hat. Men vi befinner oss vid livets midnatt, vi står hela tiden på tröskeln till en ny gryning". - Martin Luther King i New York Times den 24 februari 1956⁵⁴

När oppositionen upptäckte att protesten inte gick att hejda med våld, tog den till massgripanden. Redan den 9 januari hade en advokat i Montgomery gjort pressen uppmärksam på en gammal delstatslag som förbjöd bojkotter. Den 13 februari inkallades Montgomerys åtalsjury för att avgöra huruvida svarta som bojkottade bussarna bröt mot den lagen. Efter en veckas överläggning fann juryn, som bestod av 17 vita och en svart, bojkotten vara olaglig och väckte åtal mot mer än 100 personer. Martin Luther King var naturligtvis en av dem⁵⁵.

Massgripande gjordes men vid fängelset rådde feststämning. Människor hade skyndat dit för att bli gripna. Ingen hade varit rädd. Ingen hade försökt undgå att gripas. Många svarta hade frivilligt begett sig till sheriffens expedition för att se om deras namn stod på listan, och blev till och med besvikna när de inte gjorde det. Ett folk som en gång var ansatt av fruktan hade genomgått en förvandling. De som tidigare hade bävat inför lagen var nu stolta över att bli gripna för frihetens skull.

Martin Luther King dömdes till att betala 500 dollar i böter plus rättegångskostnader eller 386 dagars straffarbete i Montgomery. När det gällde målen mot de andra svarta som hade åtalats för samma brott beslutade domaren att skjuta upp rättegången tills resultatet av ett slutgiltigt överklagande förelåg i Kings fall. När han lämnade rätten stod hundratals svarta och vita, även fotografer från TV och press. När King vinkade åt dem började de att sjunga: "We ain't gonna ride the buses no more"⁵⁶.

Andra viktiga frontfigurer

Det fanns andra viktiga personer i de kampen för rättvisa och en av dem var Senatorn John F. Kennedy som kom till makten i början av 1960-talet tack vare stödet från de svarta väljarna. Martin Luther King hade till en början tyckt att Kennedy var en smula okunnig och menade att han hade lite insikt i de svarta amerikanernas situation. Han hade inga nära vänner som var svarta och han hade 1957 röstat emot ett viktigt lagförslag som skulle kunna ha gjort mycket för den svarta medborgarrättsrörelsen.

⁵⁴ King s.99

⁵⁵ King.s.101

⁵⁶ King s.105

Men han bättrade sig och han etablerade the President's committee on Equal Employment Opportunity 1961. Men det dröjde till 1962 tills han fick igenom en lagförändring som skulle få ett stopp på segregeringen inom de statligt subventionerade bostäderna. Kennedy visste att segregeringen var fel men han inte gjort mycket åt det. Han lovade att bättra på sig och många svarta hade stora förhoppningar på John F.Kennedy som president.

Martin Luther Kings vänner bad honom om att stödja Kennedy. King pendlade fram och tillbaka men valde till slut att stödja honom dock inte officiellt eftersom han hade som princip att inte stödja kandidater offentligt. Kennedy drev en benhård kamp för de civila rättigheterna. King tyckte presidentens initiativ, efter hand, blev alltmer halvhjärtade. Men Kennedy fick ändå igenom en hel del lagförslag som förändrade situationen för de svarta. Han införde en ännu starkare lag mot diskriminering av svarta på offentliga platser, på hotell och på allmänna kommunikationer.

En annan svart ledare som var viktig under 1960-talet var Malcolm X. Malcolm X var en aning mer radikal än King. I citat säger han att " den vita mannen har haft sin kniv i den svarta mannens rygg och nu så har han börjat rucka på den några centimeter och vi förväntas vara tacksamma? Även om om den vita mannen drog ut kniven skulle den ändå lämna ett ärr".⁵⁷Martin Luther King såg honom som sin politiska motsats. King såg Malcolm X som en produkt av det hat som hade drabbat de svarta, som så många var han ett offer för den förtvivlan som oundvikligen kommer av det förtryck och den fattigdom och de orättvisor som de flesta svarta levde i⁵⁸. Malcolm X var känd för att vara kritisk mot andra medborgarrättsledare för att de, pläderade för att man skulle integrera svarta in i det vita samhället, istället för att bygga svarta institutioner och skydda sig själva från rasistiskt våld⁵⁹. Han menade att den svarta mannen hade rätt att slåss mot de vita rasisterna om det så krävs. Många vita har tagit dessa uttryck som en ursäkt till varför svarta inte ska få sina rättigheter tillgodosedda.

Malcolm X hade tidigare levt ett mer eller mindre olagligt liv fram till att han konverterade till islam under sin fängelsevistelse. Det är svårt att hitta en nyanserad bild av honom eftersom han omnäms i böckerna som en man som fördömer den vita djävulen, och som såg den vita mannen som största källan till all ondska i världen. Hsn anktionerade därför allt våld. Han intog senare en mer pacifistisk hållning och blev mer och mer vänligt inställd till integrering. Malcolm X mördades senare av Black Muslims som menade att han hade svikit sin sak eftersom han ändrat politisk inriktning⁶⁰.

I augusti 1963 anordnades den stora marschen mot Washington. Samtidigt lade John F.Kennedy fram lagförslaget som skulle innebära att svarta erkändes samma fri-och rättigheter som vita. Marschen skulle förstärka detta lagförslag. Samtliga medborgarrättsrörelser ställde upp och gick sida vid sida och de jobbade tillsammans med Kennedys administration. Den 28 augusti 1963 samlades mer än

⁵⁷ Brooks..215

⁵⁸ King.s.289

⁵⁹ Kelley & Lewis.s.479

⁶⁰ Norton.s.938

25.000 människor vid Lincoln memorial i Washington. Kändisar som Sidney Poitier, Marlon Brando, Bob Dylan och Joan Baez var några av de som hade bjudits in för uppträda och tala och fick samtliga 15 minuter vardera till sitt förfogande. Martin Luther King hade förberett ett kort tal men när han skulle sätta sig ner skrek sångerskan Mahalia Jackson till King: "Martin tell them about your dream! Tell them about the dream!"⁶¹. Så här följer en del det tal som Martin Luther King höll som har gått till historien som ett landmärke i inte bara afroamerikanernas historia utan i historien som helhet.

"I have a dream that one day this nation will rise up and live out the true meaning of its creed: "We hold these truths to be self-evident, that all men are created equal".

I have a dream that one day on the red hills of Georgia the sons of former slaves and the sons of former slave owners will be able to sit down together at the table of brotherhood.

I have a dream that one day even the state of Mississippi, a state sweltering with the heat of injustice, sweltering with the heat of oppression, will be transformed into an oasis of freedom and justice.

I have a dream that four little children will one day live in a nation where they will not be judged by the color of their skin but the content of their character"⁶².

Den 10 december 1964 mottog Martin Luther King Nobels fredspris. Han såg det som en belöning till femtiotusen svarta i Montgomery, Alabama som upptäckte att det var bättre att värdigt gå till fots än att åka buss; de studerande i hela landet som när de satt på restauranger och varuhus i själva verket stod upp för den amerikanska drömmen; frihetsåkarna som visste att det här landet inte kan hoppas erövra världsrymden förrän dess invånare fått fred i hjärtat; Medgar Evers, som fick sätta livet till; de amerikaner, färgade och vita, som marscherade till Washington⁶³

Många fick sätta livet till. I november 1963 sköts John F. Kennedy till döds, Malcolm X mördades i februari 1965 och tre år senare, sköts Martin Luther King till döds. Några månader efter Kings begravning mördades även den man skulle bära arvet vidare efter John F.Kennedy bror, Robert Kennedy. Robert Kennedy var den som skulle bära arvet vidare efter John F. Kennedy. Jag har hört några säga att luften gick ur med medborgarrättsrörelsen när dessa män dog.

⁶¹ www.usinfo.state.gov/usa/infousa/democra/38

⁶² www.usinfo.state.gov/usa/infousa/democra/38

⁶³ King.s.277-278

Slutsats

För mig står det klart att rasismen är den genomgående temat i denna uppsats. Från slaveriet till medborgarrättsrörelsen på 1960 talet. De svarta fördes till Nordamerika för att bli livegen arbetskraft och det var deras huvuduppgift. När bomullsplockningen blev maskinell så förändrades detta. De svarta var fortfarande attraktivare som arbetskraft, men i och med detta ändrades deras ställning och dem blev de ett hot mot den växande vita arbetarklassen, som började organisera sig i fackföreningsrörelser, i konkurrensen om arbeten. Detta gjorde att svarta blev ett hot mot de vitas ställning i förhandlingen om bättre arbetsvillkor. De vita i södern ville inte att de fria slaverna skulle få samma rättigheter som dem själva eftersom det skulle innebära att de konkurrerade på lika villkor och hela bilden och idén om den vita överhögheten skulle rämna om den svarta mannen visade sig kunna göra jobbet lika bra som en vit man.

Det är också tydligt att rasismen inte bara följer ett visst mönster, utan även när den förändras och förbättras eller mjukas upp, så tycks den bara göra det så länge dem, som anses sig vara högst upp i den hierarkiska pyramiden, kan behålla sin position. Med detta menar jag att slaveriets avskaffande kunde godkännas av de vita som behövde billig arbetskraft men förkastades av dem som blev tvugna att konkurrera på lika villkor på arbetsmarkanden. I norr kunde man gå med på att släppa in svarta så arbetsmarknaden så länge de inte kom in i de vita vardagsrummen. Det är ingen slump att ghettona av idag huvudsakligen bebos av svarta. Rasismen bygger i mångt och mycket på bedömningen av den andre gör detta utifrån, sina egna begränsningar, motiv och syften, så att den andres frihet och värde är beroende av vad jag kommer att förlora eller vinna på situationen. Svarta som tidigare etablerat sig i norr, var både positiva och negativa till den nya invandringen, många svarta nordbor var välutbildade jämfört med de nyanlända svarta sydstatarna och var oroliga. För att deras position skulle förändras till det sämre eftersom den allmänna tendensen att generalisera kunde få negativa effekter mot alla svarta i norr.

Det jag tycker är intressant är hur mycket migrationen förändrade. Vita sydstatarna hade gjort sig beroende av svarta inte bara ur arbetskraft synpunkt, hela deras självbild var uppbyggd kring deras maktförhållanden gentemot de svarta. De blev vana att se sig som överhöghet baserat på hudfärg oavsett den egna statusen, förmågan eller kapaciteten. Men migrationen visade hur sårbara sydstatarna blev utan "sina" svarta invånare. Migrationen blev en faktor att räkna med även om det inte var tänkt så från början. Desperationen som utbröt i södern i syfte att förhindra de svarta från att migrera visar på allt annat än "överhöghet".

Migrationen visar också på att modet hos vissa individer, att söka sig till något bättre möjliggjorde idén om en helt annan värld, även för de som blev kvar. Den amerikanske författaren Thoreau skrev i A plea för John Brown, som handlar om hur en svart man gör uppror mot den vita överhögheten, att

om man inget eget liv har att tala om, har man inget liv värt att förlora. Det är en klok tanke. Många svarta hade inget ett liv att tala om och var därför heller inte beredda att förlora sitt liv i kampen för frihet.

Migrationen visar också på politikens tvåsidighet, i det att Demokraterna i södern som gjorde allt för att hålla de svarta på plats blev de svartas stöttepelare i norr. Demokraterna i norr behövde de svartas stöd för vinna mark. Den möjliggjorde politiska aktioner som de bla Martin Luther King genomförde eftersom den visade att om de svarta höll ihop så kunde de forcera barriärerna som delade upp människor i svart och vitt. Bussbojkotten kunde bli verklighet för att de svarta var tillräckligt många och enade.

Det faktum att man generaliserade de svarta och kategoriserade dem utifrån hudfärg har också blivit det verktyg som de svarta kunde använda som maktmedel för att förbättra sin situation. Hade rasismen skett mot enskilda människor så hade det varit svårare att få igenom en förändring. Men det faktum att de svarta skeppades som grupp till Nordamerika också ledde till att deras kollektiva migration inom USA:s gränser också skulle leda till att de kunde frigöra sig. Det är inte för inte som Den stora migrationen kallades den andra emancipationen just för att den rörde om i den socioekonomiska grytan och ledde till att förbättrade situationen för inte bara enbart de svarta utan även för andra minoriteter.

Slutligen tror jag att migrationen förändrade villkoren inte bara för de som migrerade norrut utan också för de svarta som blev kvar i södern. De vita blev medvetna om de svartas kapacitet och värde och mod. Då man visade att man var beredd att lämna allt för en oviss men förhoppningsvis bättre framtid. Rasismen är något som är ständigt närvarande och kan när som helst uttryckas när människor på grund av sin okunnighet och rädsla inte kan se den enskilde individen med dess för- och nackdelar utan generaliserar godtyckligt utifrån sina egna eller gruppens vedertagna fördomar.

Litteraturförteckning

Myrdal,Gunnar	Historien om An American dilemma	SNS Förlag	1987	Uddevalla
Gossett,Thomas F.	Race - the History of an Idea in America	Southern Methodist Press	1963	Dallas
Brooks,Thomas R.	Walls come tumbling down - A history of the Civil Rights Movement 1940-1970		1974	USA
Jenkins,Philip	A history of the United States	Macmillian Press	1997	Hongkong
Carson,Clayborne	Martin Luther King - En självbiografi	Bokförlaget Libris	2000	Örebro
Kelley, D.G & Lewis, Earl	To make our world anew - An Afro-American history	Oxford University press	2000	Oxford
Gavian, Ruth W. & Hamm, William A.	United States History	D.C Heath and company	1965	USA
Norton,Mary Beth Katzman,David M & Escott, Paul D. mfl.	A people and a nation - A history of the United States	Houghton Mifflin Company	1998	USA
Fields, Barbara J.	Presentation on the Producers of Race	www.pbs.org	2001	USA
Smedley, Audrey	Origin of race	Anthropology Newspaper (länk se ovan)	1997	USA
Lemann, Nicholas	The promised land -	Macmillian London Ltd	1997	United Kingdom
King, Martin Luther	"I have dream"...	www.usinfo.state.gov/usa/infousa/	democr a/38	

Fredrickson, George M. Rasism Historiska media 2003 Falun

**Illionis
Periodicals
Online** **Chicago and the Great
Migration**

**Illinois State
Library** **1996**